

Europejskie Dni Dziedzictwa

10-18.09.2016

Gdzie duch spotyka się z przestrzenią

INFORMATOR

województwo
wielkopolskie

Edukacja i kultura
Program Kultura

Europejskie Dni
Dziedzictwa

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

Informator opracowany w Narodowym Instytucie Dziedzictwa
Oddział Terenowy NID w Poznaniu
61-725 Poznań, ul. Mielżyńskiego 27/29
tel. 61 8517364, fax 61 8517364
e-mail: bmarzeta@nid.pl
www.nid.pl
www.edd.nid.pl

Opracowanie: Beata Marzeta, Joanna Banik
Fotografie: Organizatorzy, NID, GoodPoland
Na okładce: Fontanna Marsa na Starym Rynku w Poznaniu,
fot. Oddział Terenowy NID w Poznaniu
Projekt okładki: Grażyna Kasprzak
Opracowanie graficzne, skład, łamanie: Grażyna Kasprzak

Patronat honorowy:

**MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK**

ISBN: 978-83-63260-56-9

Publikacja sfinansowana ze środków Narodowego Instytutu Dziedzictwa

**NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA**
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmian w programach!

Szanowni Państwo,

Po raz kolejny mamy szansę spotkać się podczas obchodów 24. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa. Coroczne odkrywanie duchowego i kulturowego bogactwa własnego regionu, poznanie wartości związanych z historią, tradycją i kulturą kształtującą tożsamość narodową, to nadrzędne cele tego święta.

Dwa wrześniowe weekendy to doskonała okazja do pochylenia się nad lokalnym dziedzictwem, tak znaczącym dla rozwoju społeczności i jednostki. Poznajmy historyczne obiekty, będące świadkami aktywności naszych przodków, sięgnijmy w głąb dziejów, przywołajmy ważne wydarzenia, odkryjmy ducha zakłętego w historycznych budowlach i arcydziełach. Niech świadomość bogactwa naszej kultury napawa dumą i zachęca do refleksji.

Obchody Europejskich Dni Dziedzictwa łączy wspólne dla wszystkich wydarzeń hasło przewodnie. Tegoroczne-„Gdzie duch spotyka się z przestrzenią-świętynie, arcydzieła, pomniki”-to podpowiedź dla Organizatorów dająca szansę spojrzenia na dziedzictwo pod kątem obiektów, które łączą ze sobą dziedzictwo materialne i niematerialne. Jednak wszystkie edycje łączy jedno-popularyzacja i upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie, szeroko pojęta edukacja historyczna i kulturalna oraz podkreślenie wspólnych korzeni kultury europejskiej.

Mam nadzieję, że znajdziecie Państwo w informatorze wiele ciekawych i atrakcyjnych wydarzeń, które zachęcą Was do wspólnego i rodzinnego udziału w Europejskich Dniach Dziedzictwa.

Serdecznie zapraszam do odkrywania naszej historii!

Dr hab. Magdalena Gawin
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Generalny Konserwator Zabytków

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Szanowni Państwo,

zapraszam do udziału w wielkopolskiej odsłonie Europejskich Dni Dziedzictwa – największego projektu społecznego i edukacyjnego poświęconego zabytkom i dziedzictwu kulturowemu Starego Kontynentu, który w tym roku odbywa się pod hasłem „Gdzie duch spotyka się z przestrzenią – świątynie, arcydzieła, pomniki”.

W tym roku to cykliczne wydarzenie przypomina nam o roli zabytków, będących nie tylko obiektami kultury materialnej, ale także wyrazem wartości duchowych, artystycznych i historycznych, otaczanych najwyższym szacunkiem przez społeczeństwa europejskie i spajających je we wspólnoty. Będzie okazją do spotkań z architekturą i z zapisanymi w reliktach przeszłości dziejami Wielkopolski, a także do uświadomienia sobie, że wielkopolska spuścizna kulturowa jest szczególnym wkładem naszego regionu we wspólny dorobek narodów i regionów Europy. Naszą reprezentatywną, odmienną od innych tradycji europejskich częścią dziedzictwa kulturowego, z której możemy i powinniśmy być dumni.

Europejskie Dni Dziedzictwa to co roku nowe możliwości dla mieszkańców Wielkopolski, aby bliżej i pełniej poznali miejsce, w którym żyją. Doceniając olbrzymią wagę inicjatywy, Samorząd Województwa Wielkopolskiego wspiera ich organizację w Wielkopolsce, a w przedsięwzięcie włączają się instytucje kultury Samorządu Województwa Wielkopolskiego – Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy, Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy oraz Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu.

Jestem przekonany, że odkrywanie bogactwa kulturowego naszej małej Ojczyzny sprawia, iż mocniej doceniamy i jednocześnie angażujemy się w pielęgnowanie dziedzictwa i pamięci dawnych wieków, co ma ogromne znaczenie dla zachowywania spuścizny przeszłości dla przyszłych pokoleń.

Zachęcam więc do spotkania z europejskim dziedzictwem Wielkopolski!

Marek Woźniak
Marszałek
Województwa Wielkopolskiego

Wielkopolska
zaprasza

Europejskie Dni Dziedzictwa 2016

www.edd.nid.pl

www.facebook.com/europejskie.dni.dziedzictwa

18.09.2016

W niedzielę **18 września** o godz. **15.00** zapraszamy dzieci do Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy na **Pałacowo-Parkową Grę Terenową**, inspirowaną popularnymi grami miejskimi. Dla najmłodszych otwarte zostaną piwnice obiektów zabytkowych oraz grota w parku angielskim. W zabawny i fabularny sposób - wypełniając po drodze zadania - spotkają się one z historią i architekturą Zespołu Pałacowo-Parkowego w Dobrzycy.

A dorosłych w niedzielę **18 września** w godz. **15.00-18.00** zapraszamy na piknik w ziemiańskim stylu oraz inscenizację aktorską w wykonaniu grupy rekonstrukcyjnej **Theatrum Flores z Poznania**.

Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy!

Organizator:
Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy, Zespół Pałacowo-Parkowy
 63-330 Dobrzyca, ul. Pleszewska 5a, tel. 62 7413 039
www.dobrzyca-muzeum.pl

13-18.09.2016

Wtorek-piątek 13-16 września**Ożywić zabytki opowieścią**

• godz. 9.00-18.00

Zazwyczaj muzea zwiedzamy w ciszy, przyglądając się w skupieniu zabytkom w muzealnych gablotach. Po przejściu sal wystawowych opuszczamy takie miejsce z uczuciem niedosytu. W Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie podczas tygodnia pomiędzy dwoma weekendami obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa będzie okazja do spotkania się z historykami i archeologami, którzy ożywią eksponaty swoimi opowieściami.

Spotkania z muzealnikami odbywać się będą na głównej wystawie pt. **Początki państwa polskiego** od wtorku do piątku, w godz. 9.00-14.00 (wejście co 20 minut, licząc od pełnej godziny). Poza tymi godzinami (między 14.00-18.00) będzie możliwość zwiedzania wystawy samodzielnie lub z mobilnym przewodnikiem QRtag.

Obowiązują zapisy: tel. 61 426 46 41 w. 210 (wstęp wolny).

Sobota 17 września**Kolekcjonerzy w muzeum. Gnieźnieńskie browary**

• godz. 13.00

Wystawa inauguruje nowy cykl ekspozycyjny w gnieźnieńskim Muzeum, który ma polegać na prezentacji lokalnych kolekcjonerów i ich zbiorów. Pierwszym gościem Muzeum będzie pan **Janusz Kubacki-Gorwecki** – biofil, pasjonat piwa i kolekcjoner związanych z nim akcesoriów. Jego pasja przejawia się w wyszukiwaniu najstarszych, najcenniejszych i najbardziej oryginalnych przedmiotów związanych z gnieźnieńskim browarnictwem. Do jednych z najcenniejszych pan Janusz zalicza szklany kufel z koszarowej kantyny pochodzący z XIX wieku. Oprócz tego i wielu innych obiektów z kolekcji pana Janusza w ramach ekspozycji zostaną zaprezentowane przedmioty wypożyczone z Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, z Archiwum Państwowego w Gnieźnie oraz ze zbiorów Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Będzie to pierwsza próba połączenia

sił pasji lokalnego kolekcjonera z doświadczeniem i wiedzą muzealników. Mamy nadzieję, że wystawa zachęci innych do prezentowania swoich zbiorów i promocji lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Niedziela 18 września**Rodzinna niedziela. W kraju Polan**

• godz. 11.00-13.00

Czy historia o dawnych czasach jest tylko dla dużych dzieci i dorosłych? W Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie podczas Rodzinnej niedzieli udowodnimy, że z historią można być za pan brat już od najmłodszych lat. Naszym przewodnikiem będzie książeczka **O dawnych czasach. W kraju Polan** autorstwa **Zofii Staneckiej**, któremu to wydawnictwu patronuje nasze Muzeum. Zaprosimy rodziców do czytania, dzieci do wspólnej zabawy w odkrywanie przeszłości i poznawanie przedmiotów sprzed tysiąca lat.

DOJAZD: Bezpłatny parking znajduje się naprzeciw Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie przy ul. Kostrzewskiego.

Wstęp wolny.

Serdecznie zapraszamy.

Muzeum
Początków
Państwa
Polskiego

Organizator:
Muzeum Początków Państwa Polskiego
62-200 Gniezno, ul. Kostrzewskiego 1, tel. 61 4264641
e-mail: sekretariat@mppp.pl, www.mppp.pl

10.09.2016

Zapraszamy do Grzybowo w sobotę **10 września** od godz. 9.00 do 17.00.

Podczas tegorocznych EDD realizowany będzie edukacyjny projekt GAMA – Grzybowskiej Akademii Małego Archeologa, gdzie dzieci poprzez zabawę będą poznawały pracę archeologa, zabytki i ich historię. Prowadzone będą warsztaty, a dla najmłodszych przygotowany zostanie wykop archeologiczny, w którym będą prowadziły poszukiwania zabytków i uczyły się dokumentacji wykopaliskowej. W pawilonie muzealnym można będzie wraz z przewodnikiem zobaczyć stałą wystawę archeologiczną pt. **Gród Grzybowo - między plemieniem a państwem**, będącą rekonstrukcją stanowiska archeologicznego, jakim jest fortyfikacja wałów grodu. A o godzinie 13.00 archeolog Jacek Wrzesiński wygłosi wykład pt. **Mieszko I - twórca państwa**.

W programie:

- godz. **9.00-17.00** – zwiedzanie z przewodnikiem wystawy archeologicznej **Gród Grzybowo - między plemieniem a państwem**
- godz. **9.00-17.00** – **GAMA** - Grzybowska Akademia Małego Archeologa

- godz. **10.00-16.00** – rodzinna gra terenowa **Mały wojownik**

- godz. **13.00** – wykład **Mieszko I – twórca państwa** - mgr **Jacek Wrzesiński** (Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie)

Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie to muzeum chroniące jedno z najstarszych i największych z grodów powstałych w początkach X wieku w centrum domeny pierwszych Piastów – dynastii, z której pochodzili pierwsi władcy historycznej Polski. Nawiązując do tematyki przewodniej Europejskich Dni Dziedzictwa 2016 – **Gdzie duch spotyka się z przestrzenią – świątynie, arcydzieła, pomniki** sam gród stanowi pomnik przeszłości, jest arcydziełem średniowiecznej techniki inżynierskiej i świątynią naszej historii.

Na grzybowskim grodzie odżyje czas miniony – zapraszamy do gry terenowej **Mały wojownik**, która pokaże, że GRÓD „jest nośnikiem istotnych społecznie wartości duchowych związanych z wiarą, sztuką i historią”. Zapraszamy na wyprawę, która przeniesie uczestników do wczesnośredniowiecznego grodziska, w którym poznają historię i życie codzienne X-XI wieku. Gra pozwoli ożywić

nieznane przedmioty, w tym zabawki dzieciństwa i poznać zapomniane tradycje związane z przejściem ze świata dziecka w świat mężczy, przemianę małego człowieka w przyszłego wojaka. Rodzinna gra terenowa polega na zdobyciu skarbu, pokonując kolejne stanowiska i odkrywając bogactwo grzybowskiego grodu. Tematyką gry terenowej będą: uzbrojenie drużyny Mieszka I, nauka fechtunku mieczem, średniowieczne gry i zabawy,

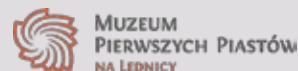
rzemiosła i zajęcia domowe, obyczaje i kultura mieszkańców grodu.

Gród w Grzybowie to przede wszystkim naturalna plenerowa ekspozycja wczesnośredniowiecznego grodu z zaaranżowaną zagrodą historyczną. Stwarza to doskonały pretekst do prowadzenia działań edukacyjnych we współpracy z odtwórcami ze Stowarzyszenia Edukacji i Odtwórstwa Historycznego **Aurea Tempora** z Poznania. W zaaranżowanej przestrzeni grodu staje się możliwe prezentowanie zarówno zajęć domowych, jak i życia codziennego, a także inscenizowanie obrzędów i widowisk. Prezentacje, odtwórstwo w autentycznej historycznej przestrzeni staje się bardziej wiarygodne, a historia jest znacznie lepiej odbierana.

DOJAZD: Rezerwat Archeologiczny znajduje się niedaleko Wrzesni, około 7 km na północny-wschód od miasta, we wsi Grzybowo. Dojazd drogą krajową nr 15 Września-Gniezno (zjazd Gulczewo) lub trasą Września-Witkowo (Powidz).

Wstęp wolny.

Serdecznie zapraszamy całe rodziny z dziećmi!

MUZEUM
PIERWSZYCH PIASTÓW
NA LEDNICY

Organizator:
**Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie-
oddział Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy**
62-300 Września, Grzybowo 10A, tel. 61 8800076, 507513798
e-mail: grzybowo@lednica.pl, www.lednicamuzeum.pl

Sroda 14 września

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka zaprasza na promocję książki pt. **Diecezja Kaliska. Parafie, kościoły, kaplice. Przeszłość i teraźniejszość** i spotkanie z autorem ks. dr. **Sławomirem Kęszką**. Spotkanie odbędzie się **14 września** o godz. **17.00** w siedzibie Biblioteki przy ul. Legionów 66.

Monografia „Diecezja Kaliska. Parafie, kościoły, kaplice. Przeszłość i teraźniejszość” została wydana z inicjatywy biskupa kaliskiego **Edwarda Janiaka** przez Kurię Diecezjalną w Kaliszu w roku jubileuszu 1050-lecia Chrztu Polski. Autorami książki są: ks. prof. UAM dr hab. **Michał Kieling**, ks. dr **Sławomir Kęszka** i **Jerzy Aleksander Splitt**.

Publikacja powstała na podstawie źródeł rękopiśmiennych i drukowanych opracowań literatury pomocniczej oraz ankiet nadesłanych przez księży proboszczów. W pierwszej części książki przedstawiono historię Kościoła Ziemi Kaliskiej począwszy od czasów chrystianizacji Południowej Wielkopolski do czasów współczesnych, w szczególności sposób ukazano utworzenie diecezji kaliskiej, powstanie Kurii Diecezjalnej i Wyższego Seminarium Duchownego. Udokumentowana została także historia Kapituły Katedralnej, Kolegiackiej i Konkatedralnej oraz wizyty Jana Pawła II w Kaliszu.

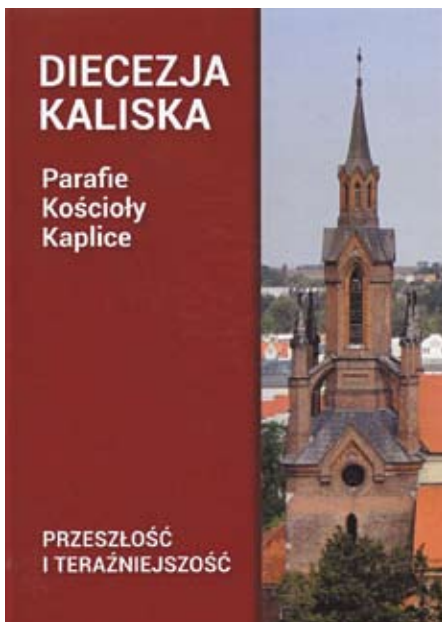
Na łamach publikacji opisane są sanktuaria diecezji kaliskiej i postaci błogosławionych pochodzących z terenów diecezji kaliskiej, a także biografie biskupów diecezjalnych i pomocniczych. Druga zasadnicza część monografii poświęcona jest poszczególnym parafiom w diecezji.

Organizator:

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka
62-800 Kalisz, ul. Łazienna 6, tel. 62 7573430
e-mail: mbpkalisz@wp.pl, www.mbp.kalisz.pl

14 i 17.09.2016

Sobota 17 września

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka zaprasza **17 września** 2016 r. o godz. **20.00** i **22.00** do swojej siedziby przy ul. Legionów 66 na prezentację multimedialną, przygotowaną przez **M. Kowalewską** i **M. Sobczak-Waliś** – Perły Biblioteki – starodruki ze zbiorów Miejskiej Biblioteki publicznej im. A. Asnyka.

Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy.

22.09.2016

II LO im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu organizuje w czwartek **22 września** quiz historyczny **Następcy św. Wojciecha - śladami fundacji książęcych i arcybiskupich w Kaliszu lokacyjnym**.

Jest to gra historyczna adresowana do szerokiej grupy młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych o charakterze popularyzatorskim. Quiz pogłębia wiedzę o następcach św. Wojciecha, którzy byli w Kaliszu średniowiecznym i nowożytnym fundatorami kościołów i klasztorów. Dla zwycięzców piastowskiego quizu przewidziane są „skarby”.

Wstęp wolny.

Serdecznie zapraszamy!

III LO im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu
62-800 Kalisz, ul. Kościuszki 10, tel. 62 7672036
e-mail: sekretariat@kopernik.kalisz.pl
www.kopernik.kalisz.pl

Organizatorzy:
**Polskie Towarzystwo Historyczne-
Oddział w Kaliszu**
62-800 Kalisz, ul. Nowy Świat 28-30
e-mail: pthkalisz@wp.pl

17.09.2016

Plenerowa Scena Letnia Teatru

Teatr im. W. Bogusławskiego w Kaliszu zaprasza w sobotę **17 września** na sceniczne czytanie

dramatu Wojciecha Bogusławskiego pt. **Szkoła kobiet** o godz. **21.00**.

Wstęp wolny! Serdecznie zapraszamy.

Organizator:
Teatr im. W. Bogusławskiego w Kaliszu
62-800 Kalisz, pl. Bogusławskiego 1, tel. 62 7605302
www.teatr.kalisz.pl

Stowarzyszenie Multi.Art zaprasza w sobotę **17 września** do Parku Miejskiego (Pagoda) na wieczór taneczno-muzyczny – **Projekt Milonga** – w ramach **Multi Art Festival**.

W trakcie wieczoru tanecznego można będzie

posłuchać znanych tang oraz potańczyć w rytm muzyki. Pod okiem zawodowych tancerzy i muzyków będzie można nauczyć się podstaw tanga argentyńskiego.

Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy!

Organizator:

Stowarzyszenie Multi.Art

62-800 Kalisz, ul. Zamkowa 6/5, tel. 62 7640317

email: stowarzyszenie@multi.art.pl, www.multi.art.pl

17.09.2016

17.09.2016

17.09.2016

Kaliski Oddział PTTK im. Stanisława Graevego zaprasza w sobotę **17 września** na X Rajd **Śladami Przodków**. Rajd ma na celu zwrócenie uwagi na cenne zabytki architektury, lokalne tradycje, dziedzictwo, które ginie a które można je jeszcze uratować, a także wzmacnianie więzi ze swoją „Małą Ojczyzną”, poznanie piękna miasta Kalisza i Ziemi Kaliskiej.

Rozpoczęcie rajdu o godz. **8.50** przed dworcem PKP w Kaliszu. Stąd, po otrzymaniu kart pracy, drużyny wyruszą na trasę Rajdu, by dotrzeć do godz. 11.45 do Regionalnej Pracowni Krajoznawczej przy ul. Łódzkiej 29a w Kaliszu. Podczas rajdu odbędzie się konkurs historyczno-krajoznawczy.

Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy!

Organizator:

Kaliski Oddział PTTK im. Stanisława Graevego

62-800 Kalisz, ul. Targowa 2, tel. 62 5982433, 509360171

e-mail: pttk.kalisz@poczta.fm, www.pttk.kalisz.pl

10-11.09.2016

PTTK Oddział w Koninie zaprasza na wycieczkę autokarową w sobotę i niedzielę **10-11 września** pod hasłem **Do źródeł Warty i Orle Gniazda**. W sobotę na trasie obejrzymy: Turek, Uniejów, Muzeum Miasta i Rzeki w Warcie, klasztor o. bernardynów w Warcie, Zawiercie - źródło Warty, Olkusz, pustynię Błędowską, zamek Mirów i zamek Bobolice. Nocleg baza „Pod Zamkiem”. Planowane jest wieczorne spotkanie przy ognisku pod zamkiem Bobolice. W niedzielę zobaczymy górę Zborów, Zamek Olsztyn, Złoty Potok i pałac Raczyńskich. Wyjazd z Konina o godz. **6.55** z parkingu PTTK w Koninie przy ul. Kolejowej 11. Powrót w niedzielę 11 września wieczorem.

Więcej informacji: <https://www.facebook.com/events/1169546376410734/>, http://www.warta.bernardyni.pl/pano1/_flash_html5/pano1.htm, <http://www.konin.pttk.pl/zapowiedzi/160910.jpg>.

Organizator:

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Koninie
Klub Turystyczny PTTK

62-510 Konin, ul. Kolejowa 11, tel. 691085573

e-mail: klubt@konin.pttk.pl, www.konin.pttk.pl

11.09.2016

W niedzielę **11 września** Gmina Krobia zaprasza na obchody EDD w ramach **VI Festiwalu Tradycji i Folkloru w Domachowie**.

W programie między innymi:

- Msza Święta z biskupiańską oprawą w zabytkowym drewnianym kościele
- korowód mieszkańców w strojach ludowych przez wieś
- występy zespołów folklorystycznych z Biskupizny
- widowisko **Śrendziny na biskupiznie**
- wystawa **Można zakochać się w Domachowie**
- **Podróż na zaczarowanym dywanie** z baśniami przez kontynenty strefa dla dzieci i nie tylko...
- zwiedzanie kościołów z przewodnikiem:
  - kościół p.w. św. Michała Archanioła w Domachowie od 14.00 do 16.00 co pół godziny
  - kościół p.w. św. Mikołaja w Krobi – godz. 17.00
  - kościół p.w. św. Idziego – godz. 17.30.

Kościół św. Mikołaja w Krobi został ufundowany w 1350 roku. Średniowieczna budowla spłonęła jednak w połowie XVIII wieku. W jej miejscu w latach 1757-67 wzniesiono nowy kościół w stylu barokowym. Wyróżnia go górująca nad miasteczkiem, pojedyncza wieża, u stóp której znajduje się główne wejście do świątyni. Z początku barokowy kościół św. Mikołaja był budowlą jednonawową. W XIX w. dobudowano do niego również nawy boczne. We wnętrzu świątyni można odnaleźć ciekawe renesansowe monstrancje, a także barokowe i rokokowe kielichy, portrety rodziny

Pudliskowskich i zabytkową tablicę nagrobną Baltazara Czackiego. Kościół został gruntownie odnowiony w latach pięćdziesiątych XX wieku. Wzbogacił się wówczas m.in. o zdobiące wnętrze polichromie autorstwa Józefa i Łucji Ożminów. W 1968 r. zawaliła się pęknięta wieża kościoła. Katastrofa nie uszkodziła reszty konstrukcji świątyni. Po kilku latach wieżę udało się odbudować.

W Krobi warto też zwrócić uwagę na niewielki romański kościółek św. Idziego. Ta wzniesiona z ciosanego kamienia budowla ma jedną nawę i jest jedną z najstarszych murowanych budowli w Wielkopolsce. Pochodzi sprzed 1140 roku.

Kościół p.w. św. Michała Archanioła w Domachowie wzniesiony w 1568 r. z fundacji biskupa poznańskiego Adama Konarskiego. W 1586 r. dobudowano kaplicę. Gruntownie remontowany w 1775 r., wybudowano wówczas nową zakrystię. W 1930 r. przebudowany wg projektu Lucjana Michałowskiego. Przedłużono wówczas nawę w kierunku zachodnim, wzniesiono wieżę oraz dostawiono nawę boczną z kaplicą (na miejscu poprzedniej) Rokokowy ołtarz główny z 3 ćwierci XVIII w., z gotycką rzeźbą Pietà z ok. 1400 r. oraz obrazem Koronacji Marii z 3 ćwierci XVIII w. na zasuwie. Barokowy ołtarz boczny na ścianie nawy północnej z ok. 1700 r., z obrazem św. Michała Archanioła z ok. 1700 r. w polu środkowym. Ołtarz w kaplicy z 2 poł. XVIII w., z klasycystycznym obrazem św. Barbary z 1 poł. XIX w., w barokowej ramie z ok. 1700 r. Ambona

z końca XVIII w. Chrzcielnica rokokowa z 2 poł. XVIII wieku.

Dojazd - kościół p.w. św. Michała Archanioła w

Domachowie - parking przed kościołem, kościoły w Krobi - parking plac targowy ul. Kasztelańska.

Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy!

Organizator:
Gmina Krobia

63-840 Krobia, Rynek 1, tel. 655711111
krobia@krobia.pl, www.krobia.pl

16.09.2016

W ramach obchodów tegorocznych Europejskich Dni Dziedzictwa w piątek **16 września** o godz. **12.00** w siedzibie Archiwum Państwowego w Lesznie przy ul. Solskiego zaprezentowana zostanie wystawa: **Gdzie duch spotyka się z przestrzenią - wsie, miasteczka i miasta między Wartą a Baryczą**.

Na wystawie będzie można obejrzeć fotografie lotnicze układów urbanistycznych miast i wsi autorstwa **Wiesława Stępnia**, które prezentowane były podczas X Kongresu Towarzystw Polsko-Niemieckich i Niemiecko-Polskich w Lesznie, w 2001 roku oraz w Katalogu wydanym przy okazji wystawy pt. **Krajobrazy Pogranicza. Dziedzictwo Polsko Niemieckie w części „od Warty do Baryczy”**.

Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy!

Organizatorzy:
Archiwum Państwowe w Lesznie
64-100 Leszno, ul. Ludwika Solskiego 71
tel. 65 5269719, fax. 65 5299756
e-mail: info@archiwum.leszno.pl
www.archiwum.leszno.pl

**Narodowy Instytut Dziedzictwa
Pracownia Terenowa w Trzebinach**
64-100 Leszno, Trzebiny Pałac 30A
tel. 64-5330347
e-mail: trzebiny@nid.pl
www.nid.pl

11.09.2016

Stowarzyszenie **Qltura21** zaprasza na **Lewkowski Piknik Historyczny**, który odbędzie się w niedzielę **11 września** w Lewkowie (pow. ostrowski) w godz. **15.00-19.00**.

W programie pojawią się wątki związane z rodziną Lipskich (warsztaty w glinie), warsztaty rysunku i rzeźby, stoiska pszczelarzy (Lipscy byli prekursorami pszczelarstwa w regionie), potrawy, moda, fryzury z XIX wieku. Będzie można obejrzeć wystawę fotograficzną o Lewkowie i pałacu, rekonstrukcję militarną związaną z okresem napoleońskim (w Lewkowie stacjonowały wojska Napoleona w drodze na Moskwę w 1812 r.).

Poza tym będzie można zwiedzić pałac,

zostanie wydana widokówka, a impreza zakończy się przedstawieniem teatralnym opartym na twórczości **Aleksandra Fredry**.

Głównym celem Pikniku jest zwrócenie uwagi na dziedzictwo narodowe i tradycje w regionie ostrowskim oraz wytworzenie dobrego klimatu wokół pałacu Lipskich w Lewkowie. Impreza organizowana jest przez Powiat Ostrowski, Stowarzyszenie Qltura21, Gminę Ostrów Wilkp., Galerię Sztuki Współczesnej, Muzeum Wnętrz Pałacowych oraz miejscowe organizacje i ma charakter plenerowy.

Wstęp wolny!

Serdecznie zapraszamy

Stowarzyszenie dla promocji
kultury i edukacji
Qltura21

Organizator:
Stowarzyszenie Qltura21
63-410 Ostrów Wielkopolski, Gorzyce Wielkie, Ul. Piaskowa 3
tel. 502524943, 509582325, 609321995
e-mail: qltura21@interia.pl, www.qltura21.pl

10.09.2016

Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Wsi Moszczanka i Skrzebowa zaprasza w sobotę **10 września** o godz. **19.00** na **Koncert przy ruinach** do XVII-wiecznej kaplicy loretańskiej w Skrzebowej k. Raszkowa. Wystąpią: **Zespół Muzyki Sakralnej Lumen** z Poznania oraz **Chór Nauczycielski im. Stanisława Wiechowicza** z Ostrowa Wielkopolskiego

Podczas koncertu odbędzie się podsumowanie projektu **Nasze Loreto – ogólnopolski szlak kaplic loretańskich** i wręczenie nagród zwycięzcom konkursu fotograficznego realizowanego

Organizator:

Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Wsi Moszczanka i Skrzebowa

63-440 Raszków, Moszczanka 68, tel. 517201106
skrzebowa@osw.pl, www.moszczanka.osw.pl,

w ramach projektu. Więcej informacji na stronie www.loreto.osw.pl gdzie można także ściągnąć quest pt. **Tajemne ruiny i podziemne przejście**, którego część poświęcona jest ruinom kaplicy.

W XVII i XVIII wieku w Polsce powstało kilkadziesiąt tzw. domków loretańskich – kaplic wzorowanych na Świętym Domku z Loreto. Jednym z ich czołowych polskich propagatorów był **Jakub Sobieski**, ojciec króla Jana III Sobieskiego, który podczas swojej kilkuletniej podróży po Europie, odwiedził w 1612 roku włoskie Loreto. Sam król opiece Matki Boskiej Loretańskiej zawierzył obronę Wiednia, a po zwycięskiej bitwie (1683 r.) jako trofeum wysłał do Loreto główną chorągiew Mahometa. Ruiny kaplicy loretańskiej w Skrzebowej są jednym z 16 tego typu obiektów istniejących do dzisiaj w Polsce. Od kilku lat przy ruinach organizowane są koncerty i spektakle plenerowe, a sam obiekt jest poddawany renowacji i konserwacji.

Dojazd do Skrzebowej z Ostrowa Wielkopolskiego przez Raszków w kierunku Pleszewa bądź z trasy S11 zjazd w kierunku Raszkowa w miejscowości Szczury k. Ostrowa Wielkopolskiego.

Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy!

10-11 i 17-18.09.2016

W ramach tegorocznej edycji EDD zapraszamy z dziećmi do wzięcia udziału w grze rodzinnej - **Skarby pierwszych Piastów**, stworzonej specjalnie z okazji 1050 rocznicy Chrztu Polski. Zapraszamy w sobotę i niedzielę **10 i 11 września** w godz. **11.00-16.00** oraz w sobotę i niedzielę **17 i 18 września** w godz. **13.00-15.00**.

W czasie gry dzieci będą mogły zapoznać się nie tylko z tematem samego chrztu i jego następstw dla naszego kraju, ale również z kulturą, życiem

codziennym i zwyczajami panującymi we wczesnośredniowiecznej Polsce i Europie. Gra przeznaczona jest dla 2-4 graczy w wieku od 6 do 100 lat. Składa się zarówno z wielkoformatowej gry planszowej, jak i mniejszych egzemplarzy. Atrakcją gry są aktywności w formie warsztatów plastycznych. Młodsze dzieci mogą podczas gry korzystać z pomocy osób dorosłych.

Muzeum Archeologicznym w Poznaniu to instytucja, która już na stałe wrosła w pejzaż instytucji

kulturalnych miasta Poznania. Istnieje od ponad 150 lat. To właśnie tutaj znajduje się sławny i unikalny w tej części Europy obelisk Ramzesa II, tutaj też można obejrzeć słynne wołki z Bytynia i wiele innych ciekawych zabytków z Wielkopolski i Afryki. Badania w Wielkopolsce i w Afryce stanowią główne profile działalności Muzeum. Nie zapominamy też o archeologii Poznania, inicjując i uczestnicząc w wielu przedsięwzięciach, ważnych dla studiów nad problematyką miasta wczesnolokacyjnego.

Muzeum Archeologiczne znajduje się na ulicy Wodnej 27 przy Starym Rynku. Najbliższy parking w płatnej strefie parkowania znajduje się na Placu Kolegiackim, a także dostępne są płatne miejsca parkingowe w obrębie Starego Miasta.

Wstęp wolny!
Serdecznie zapraszamy.

Organizator:

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu-Pałac Górków
61-781 Poznań, ul. Wodna 27, tel. 61 8528251, fax 618531010
e-mail: muzarp@muzarp.poznan.pl, www.muzarp.poznan.pl

10 i 17.09.2016

Rezerwat Archeologiczny Genius Loci zaprasza w sobotę **10 września** w godz. **11.00-12.30** na **Archeo-zabawy**, warsztaty dla dzieci w wieku 6-12 lat. Tematem spotkania będzie archeologia doświadczalna. Zapisy w dniach 1-9.09.2016 r. na adres mailowy: rezerwat@muzarp.poznan.pl lub telefonicznie pod nr 61 852 21 67.

W sobotę **17 września** o godz. **12.00 i 15.00** zapraszamy na **Wycieczki do niewidzialnego pałacu**. Dwa spotkania na temat pałacium **Mieszka I** w Poznaniu – budowli, której fundamenty zostały odkryte podczas badań archeologicznych. Zwiedzanie okolic Kościoła NMP na Ostrowie Tumskim w Poznaniu z przewodnikiem, który opowie o odczytywaniu przenikania się różnych elementów historii i epok w jednym miejscu. Czas zwiedzania ok. 1 godziny. Zapisy w dniach 1-16.09.2016 r. na adres mailowy: rezerwat@muzarp.poznan.pl lub telefonicznie 61 852 21 67.

Atrakcją Europejskich Dni Dziedzictwa w Rezerwacie będzie jubileuszowa wystawa **Pokolenie 966 – Świt Wielkich Przemian**.

Badania archeologiczne prowadzone na terenie Ostrowa Tumskiego, trwające już prawie stulecie, pozwoliły na odzyskanie pamięci o wielkości i znaczeniu grodu poznańskiego. Monumentalne fortyfikacje grodowe, pierwsze kamienne budowle rezydencjonalne i sakralne oraz wielkie przemiany, jakich areną stała się tutejsza warownia w drugiej połowie X wieku, wzbudzają podziw i uznanie. W kontekście tych wydarzeń naturalne jest przywoływanie wielkich postaci-autorów i budowniczych początków polskiej państwowości

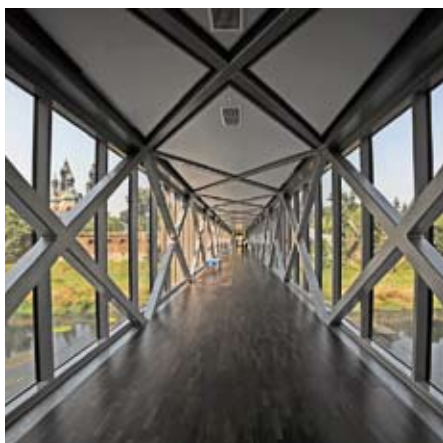
– szczególnie Mieszka I i Bolesława Chrobrego, księżnej Dobrawy czy pierwszego biskupa - Jordana i jego następców. Archeologia jednak pozwala ocalić od zapomnienia również ich poddanych, o których milczą kronikarze. Od 1994 roku trwają badania na terenie poznańskiej Śródki, gdzie znajdowało się rozległe cmentarzysko użytkowane przez mieszkańców grodu. Kim byli pochowani tam ludzie? Badania nekropoli wczesnośredniowiecznej, dostarczyły wielu bezcennych zabytków, składających się na wyposażenie grobów. Dzięki dobrze zachowanemu szczątkom kostnym nauka pozyskała informacje o ludziach żyjących pod koniec X i w początkach XI wieku w grodzie Poznania. Nowoczesne metody antropologiczne pozwalają na poznanie ich twarzy, po tysiącu latach spojrzenia w oczy pokoleniu czasów Mieszka - pierwszych chrześcijan na ziemiach polskich.

Wstęp wolny! Serdecznie zapraszamy.

Organizator:
Muzeum Archeologiczne w Poznaniu
Rezerwat Archeologiczny Genius Loci
61-108 Poznań, ul. Ks. I. Posadzego 3, tel. 61 8522167
e-mail: rezerwat@muzarp.poznan.pl, www.muzarp.poznan.pl/rezerwat

10-11 i 17.09.2016

Sobota 10 września

Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT zaprasza w sobotę **10 września** o godz. **16.00** na wycieczkę z licencjonowanym przewodnikiem po Bramie Poznania i Ostrowie Tumskim pod hasłem: **Opowieść o pomnikach Ostrowa Tumskiego**. Zgodnie z zasadami centrum interpretacji dziedzictwa, uczestnicy wpieryw zapoznają się z ekspozycją Bramy Poznania, a dalej udadzą się w przestrzeń

Ostrowa Tumskiego. Tematem przewodnim będą pomniki – to w nich zawarty jest duch ponad 1000-letniej historii polskiej państwowości.

Na co dzień nieme, niezrozumiałe, tym razem pozwolą przewodnikowi i uczestnikom zwiedzania na ponowną interpretację „zapisanego” w nich dziedzictwa.

Obowiązują zapisy – liczba miejsc ograniczona (max. 30 osób). Miejsca: budynek Bramy Poznania ICHOT, przestrzeń Ostrowa Tumskiego.

Soboty 10 i 17 września

Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT zaprasza w soboty **10 i 17 września** o godz. **11.00** na zajęcia dla rodzin z dziećmi pod hasłem **Tropiecie opowieści**.

Zapraszamy dzieci wraz z opiekunami do barwnego świata opowieści. Towarzyszyć nam będą niezwykli bohaterowie zamieszkujący Ostrów Tumski – postaci legendarne i historyczne, ale także zwierzęta. Wspólnie z nimi udamy się do poznańskiej katedry, by wytropić i poznać tajemnice zgromadzonych tam zabytków sztuki. W trakcie zajęć dzieci zdobędą nowe umiejętności, niezwykle przydatne podczas poznawania świata. Zajęcia będą też skarbnicą pomysłów dla rodziców na edukacyjną zabawę ze swoimi dziećmi

oraz wzmocnieniem wzajemnych więzi.

Obowiązują zapisy - liczba miejsc ograniczona, maks. 10 rodzin. Miejsce: spotkanie w holu głównym Bramy Poznania, wspólne przejście do katedry poznańskiej.

Soboty 10 i 17 września

W soboty **10 i 17 września** o godz. **12.30** zapraszamy na Warsztat analizy dzieła sztuki **Podoba mi się – nie podoba**. Zazwyczaj patrząc na pomnik, rzeźbę czy obraz, nie znamy terminologii

i zasad stosowanych w sztuce. Ocena dzieła sztuki opiera się wówczas o stwierdzenie: podoba mi się - nie podoba. Warsztat skierowany do młodzieży i dorosłych umożliwi bliższe poznanie wybranych dzieł sztuki znajdujących się w poznańskiej katedrze. Dzięki warsztatowi uczestnicy zdobędą wiedzę i umiejętności pozwalające im „profesjonalnie” spojrzeć na dzieło sztuki, tak aby poznać ukryte w nim symbole i znaczenia.

Obowiązują zapisy – liczba miejsc ograniczona maks. 20 os. (uczestnicy powyżej 16 roku życia). Miejsce: budynek Bramy Poznania ICHOT.

Sobota 17 września

W sobotę **17 września** o godz. **16.00** zapraszamy na **Opowieść o świątyniach, których już nie ma**. Wycieczka z licencjonowanym przewodnikiem po Bramie Poznania i Ostrowie Tumskim. Zgodnie z zasadami centrum interpretacji dziedzictwa, uczestnicy wpiery zapoznają się z ekspozycją Bramy Poznania, a dalej udadzą się w przestrzeń najstarszych części Poznania. Mimo

iż najstarszych poznańskich świątyń już nie ma, to ich dziedzictwo wciąż wpływa na losy miasta i narodu. Licencjonowany przewodnik udowodni, że dziedzictwo niematerialne niekiedy silniej oddziałuje na nasze losy niż najwznioślejsze budowle.

Obowiązują zapisy – liczba miejsc ograniczona (max. 30 osób). Miejsca: budynek Bramy Poznania ICHOT, przestrzeń Ostrowa Tumskiego.

Wstęp wolny! Serdecznie zapraszamy.

11 i 18.09.2016

Niedziela 11 września

Koło Przewodników PTTK im. Marcellego Mottego zaprasza w niedzielę **11 września** mieszkańców Poznania na przechadzkę po Poznaniu pod hasłem **Zakony i klasztory Starego Miasta**. Początek o godz. **11.00** przed kościołem poddominikańskim, dziś jezuickim, przy skrzyżowaniu ulic Dominikańskiej i Szewskiej. Celem spaceru jest poznanie, w jaki sposób w dawnych wiekach (od momentu lokacji miasta) sprowadzone do miasta zakony realizowały swoją duchową misję i odpowiadały na potrzeby ówczesnych mieszkańców.

Niedziela 18 września

W niedzielę **18 września** zapraszamy na przechadzkę po Poznaniu pod hasłem **Poznański Ratusz – arcydzieło architektury, pomnik historii, symbol władz miejskich?**

Początek wyprawy o godz. **11.00** przed wejściem do Ratusza na Starym Rynku. Przechadzka połączona jest ze zwiedzaniem Ratusza, a zadaniem jej jest ukazanie, jak bardzo wieloznacznie

można potraktować najbardziej znany symbol naszego miasta, najczęściej fotografowany przez turystów i mieszkańców, a jednocześnie tak mało znany zabytek miasta.

Wstęp wolny! Serdecznie zapraszamy.

Organizator:

Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT

61-123 Poznań, ul. Gdańska 2, tel. 61 6477606

e-mail: centrum@trakt.poznan.pl

www.bramapoznania.pl, www.poznan.pl/trakt

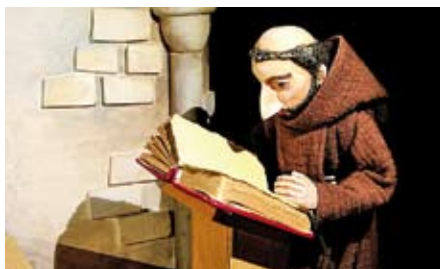
Organizator:

Koło Przewodników PTTK im. Marcellego Mottego

61-841 Poznań, pl. Kolegiacki 16, tel./fax. 61 8530397

e-mail: mottur@op.pl, www.przewodnicy-pttk.org

9 i 16.09.2016

Teatr Ożywione Wiek i Muzeum Archidiecezjalne w Poznaniu zapraszają na przedstawienie edukacyjne **Początki Teatru Europejskiego** - część I: **Ukryte Początki** w piątek **9 września** i piątek **16 września** o godz. **10.00**. Przedstawienie odbędzie się w Muzeum Archidiecezjalnym w Poznaniu, ul. J. Lubrańskiego 1 (100 m od Katedry).

Pierwsza część z cyklu **Początki Teatru Europejskiego**, pt. **Ukryte Początki** rozpoczyna dialogowany wstęp, podczas którego widzowie otrzymują zarys podstawowej wiedzy, dotyczącej starożytnych źródeł powstania teatru europejskiego. Następnie wszyscy udają się w podróż w głąb średniowiecza. Zobaczą, w jaki sposób teatr w Europie narodził się po raz drugi! „Wehikułem Czasu” będzie: scenografia, rekwizyty, aktor

w planie żywym, plan lalkowy, muzyka i światło. Młody mnich Augustyn poszukuje ojca Gauden-tego. Chce usilnie powierzyć mu myśli, które fra-pują go od dłuższego czasu. Ubolewa nad tym, że „ lud, nic nie rozumie z tego, co odczytywane jest podczas Mszy Świętej w Kościele (...). *Nic a nic! A jakże mają rozumieć - mówi - kiedy wszystko po łacinie zostało zapisane?*” Wpada na genialny pomysł, obawia się jednak, czy nie są to tylko jego urojenia. Pomysł przekazania biblijnych treści za pomocą dialogu, ról i scenografii okazuje się nie-oceniony. Spotyka się też z aprobatą ojca Gauden-tego, który obiecuje już od następnego tygodnia, podjąć działania, by wkrótce sprostać wyzwaniu. - *Quem quaeritis...? - Kogo szukacie...?* Tymi słowa-mi rozpoczyna się najwcześniejsza forma sztuki

średniowiecznej, która nosi znamiona prawdziwego dramatu. Nasi bohaterowie pracują nad sceną, w której trzy Marie spotykają Anioła Pańskiego przy pustym grobie. Jakie tematy ciekawiły twórców i prądawnych widzów? Kim byli pierwsi aktorzy? Gdzie i jak kształtowała się przestrzeń teatralna? Te oraz inne zagadnienia będą odtąd bliskie nawet dla dzieci z najmłodszych klas. Na zakończenie wszyscy zostaną zaproszeni, by wejść w rolę średniowiecznych żaków.

Jednorazowo w przedstawieniu może uczestniczyć nie więcej niż 50 osób (plus opiekunowie). Propozycja skierowana do grup zorganizowanych, składających się z osób w jednakowym wieku: dzieci lub młodzież, studenci pierwszego lub trzeciego wieku.

Zapraszają: aktorka i autorka projektu **Doro-ta Bieńkowska** oraz Muzeum Archidiecezjalne w Poznaniu.

Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy!

Organizatorzy:
Teatr Ożywione Wiek
tel. 667660311
e-mail: ozywione.wieki@gmail.com
www.ozywionewieki.pl

Muzeum Archidiecezjalne w Poznaniu
61-108 Poznań, ul. J. Lubrańskiego 1
tel. 61 8526195, fax 61 8526195
e-mail: muzeum@archpoznan.pl
www.muzeum.poznan.pl

10-18.09.2016

W niedzielę **11 września** o godz. **12.00** w Sali Tradycji wsi Strzyżewice koło Lesz-na, w ramach XXIV Europejskich Dni Dzie-dzictwa zostanie otwarta wystawa pt. **Klasztory cysterskie w Wielkopolsce**. W jej ramach zaprezentowane zostaną fotografie autorstwa **Anny Jabłońskiej** z komentarzem **Doroty Matyszczyk**.

W ramach tegorocznych Dni, które ukazują przenikanie się Ducha z przestrzenią w świątyniach, dziełach sztuki, na śródpolnych alejach, będzie można także zapoznać się z wystawą pt. **Cmentarz ewangelicki w Strzyżewicach**. Wystawa prezentuje dokonania i zaangażowanie mieszkańców wsi w re-witalizację zniszczonego i zapomnianego cmentarza ewangelickiego.

Obie wystawy będzie można obejrzeć do końca września w Sali Tradycji, mieszczącej się w budynku dawnej szkoły przy ul. Lotnicznej 2.

Wstęp wolny!
Serdecznie zapraszamy.

Organizatorzy:
Towarzystwo Przyjaciół Strzyżewic
64-100 Leszno, ul. Szybowników 26
e-mail: strzyzewice@gmail.com
www.strzyzewice.wordpress.com

Narodowy Instytut Dziedzictwa
Pracownia Terenowa w Trzebinach
64-100 Leszno, Trzebiny Pałac 30A,
tel. 64 5330347, e-mail: trzebiny@nid.pl
www.nid.pl

18.09.2016

W niedzielę **18 września** w godzinach **12.00-18.00** na terenie Stacji Śmigielskiej Kolei Wąskotorowej zapraszamy na spotkanie – **Wojsko na śmigielskiej wąskotorówce**. W wydarzeniu będzie brał udział **4 Zielonogórski Pułk Przeciwlotniczy** oraz **1 Leszczyński Dywizjon Przeciwlotniczy**.

Zespół Śmigielskiej Kolei Wąskotorowej jest przykładem unikalnej już we współczesnym krajobrazie kolei wąskotorowej, która na początku XX wieku była powszechną formą kolejowego transportu lokalnego. Jest jednym z nielicznych przykładów inżynierii, techniki i budownictwa tego okresu. Świadczy o tym zachowana niemal w całości infrastruktura, na którą składają się zabudowania stacyjne w Śmiglu pochodzące z początku ubiegłego stulecia, urządzenia lokomotywowni z czasów uruchomienia kolejki oraz funkcjonujące do dziś torowisko.

Śmigielska Kolej Wąskotorowa, zwana pierwotnie: Śmigielskie Koleje Powiatowe, stanowiła

własność powiatu śmigielskiego. Jej budowę rozpoczęto w 1898 r., a otwarta została 17 września 1900 roku. Jako pierwszy oddano do użytku odcinek od Krzywinia do Starego Bojanowa. Następnie uruchomiona została linia ze Starego Bojanowa przez Śmigiel do Wielichowa, potem oddano do użytku odcinki: Wielichowo–Ujazd oraz Wielichowo–Rakoniewice.

Szerokość torów kolejki wynosiła początkowo 1000 mm. W 1951 roku zmniejszono ją do 750 mm – stąd jej nazwa potoczna: „kolejka wąskotorowa”. Po II wojnie światowej w 1949 r. kolejkę przejęły Polskie Koleje Państwowe, które w latach

1951-1952 dokonały przebudowy torowiska oraz modernizacji i wymiany taboru. Od grudnia 2004 roku działa Stowarzyszenie Przyjaciół Śmigielskiej Kolejki Wąskotorowej.

Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy!

Organizator:
Zarząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Śmiglu
64-030 Śmigiel, ul. hm. Zbigniewa Łukomskiego 19
tel. 65 5180127, 65 5180037
e-mail: kolejka@zgkim-smigiel.pl, www.kolejka.smigiel.pl

16.09.2016

W piątek **16 września** Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrześnińskich organizuje wyjazd terenowy dla uczniów: **Świątynie ziemi wrześnińskiej – romanizm, gotyk, barok, klasycyzm, neogotyki, eklektyzm, modernizm**. Zbiórka o godz. **9.00** przed kościołem św. Jadwigi we Wrześni.

W programie zwiedzanie kościołów: Św. Jadwigi we Wrześni, w Nekli, Gieczu, Miłosławiu, Pyzdrach i Kołaczkowie.

UWAGA! Wyjazd na zgłoszenia, informacje w Muzeum Regionalnym im. Dzieci Wrześnińskich.

Wstęp wolny.
Serdecznie zapraszamy!

Organizator:
Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrześnińskich
62-300 Września, ul. Dzieci Wrześnińskich 13, tel. 61 4360192
e-mail: muzeum@wrzesnia.pl www.muzeum.wrzesnia.pl

16 i 17.09.2016

Piątek 16 września

W piątek **16 września** o godz. **17.00** w Muzeum Ziemi Wschowskiej przy Pl. Zamkowym 2, w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2016 zostanie otwarta wystawa **Duchowość krajobrazu kulturowego ziemi wschowskiej**.

Na wystawie zaprezentowane zostaną fotografie **Wiesława Stępnia** dokumentujące różne układy urbanistyczne średniowieczne i nowożytne, często powstałe na bazie osadnictwa grodowego czy protomiejskiego, zabytki techniki i infrastruktury komunikacyjnej m.in.: drogi, linie kolejowe mosty oraz charakterystyczne dla Wielkopolski zarzewienia śródpolne, aleje, parki.

Drugą część wystawy tworzą fotografie **Marika Chwistka**, który w artystyczny sposób utrwalił piękno zakątków, dziur wszelakich, znanych z dzieciństwa i noszonych w tajemnicy, które dla wielu są najcenniejszą pamiątką z przeszłości (na podstawie katalogu wystawy Krajobrazu pogranicza.

Dziedzictwo Polsko-Niemieckie).

O godz. **19.00** w klasztorze OO. Franciszkanów p.w. św. Józefa Oblubieńca podczas wieczornego spotkania z duchem wschowskich świątyń odbędzie się kameralny koncert w wykonaniu uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I-go stopnia im. **Karola Kurpińskiego** we Wschowie oraz wykład **Marty Małkus** „Przedstawienia świętych w kościele klasztornym”. Spotkanie zwieńczone zostanie wspólnym zwiedzaniem.

Sobota 17 września

W sobotę **17 września** o godz. **19.00** w kościele p.w. św. Stanisława Biskupa Męczennika i Wniebowzięcia NMP zaprosimy Państwa na drugi kameralny koncert oraz wykład dr **Marcelego Tureczka** „Dzwony i ich tajemnice” i podobnie jak w piątek proponujemy wspólne zwiedzanie świątyni.

Wstęp wolny.
Serdecznie zapraszamy!

MUZEUUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

Organizatorzy:
Muzeum Ziemi Wschowskiej
67-400 Wschowa, Pl. Zamkowy 2, tel. 65 5407461, fax 65 5402119
email: sekretariatmuzeum@wschowa.pl, www.muzeum.wschowa.pl
Narodowy Instytut Dziedzictwa
Pracownia Terenowa w Trzebinach
64-100 Leszno, Trzebiny Pałac 30A, tel. 64 5330347
e-mail: trzebin@nid.pl, www.nid.pl

Laury Narodowego Instytutu Dziedzictwa dla organizatorów wydarzeń w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2015 r. w woj. wielkopolskim

Narodowy Instytut Dziedzictwa, chcąc uhonorować animatorów i organizatorów EDD, po raz pierwszy zorganizował **I Ogólnopolską Galę EDD**, która odbyła się 5 listopada 2015 r. w Filharmonii Opolskiej w Opolu.

W 2015 r. w województwie wielkopolskim dwudziestu pięciu organizatorów przygotowało szereg imprez promujących dziedzictwo narodowe w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa. Bardzo trudno było wyróżnić tylko pięciu z nich, każdy bowiem zasługiwał na szczególną uwagę. Dlatego na początek uhonorowani zostali najbardziej zasłużeni organizatorzy, którzy uczestniczą w EDD od bardzo dawna – Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie, Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Kaliszu i Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT, Brama Poznania ICHOT w Poznaniu.

Laureatami NID za organizację EDD 2015 w Wielkopolsce zostali:

- Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT, Brama Poznania ICHOT
- Anna Narewska, Dyrektor III LO im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu oraz wiceprezes PTH o/Kalisz
- Tadeusz Krokos, Prezes Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Kaliszu
- Jacek Wrzesiński, Kierownik Rezerwatu Archeologicznego Gród w Grzybowie, oddział Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
- Magda Robaszkiewicz, Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie

Gdzie duch spotyka się z przestrzenią

świątynie / arcydzieła / pomniki

10-11 i 17-18 września 2016

projekt: Kaszuba-Debska

europejskie dni dziedzictwa 2016 / www.edd.nid.pl

Partneri medialni:

KULTURA

TVP3
KZESZÓW

Historia

SPOTKANIA
Z ZABYTKAMI

HISTORIA

pap
PAPIERNA KAWA - HISTORIA

STRÖER

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Narodowy Instytut
Dziedzictwa
Kulturalnego